

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Naar een open en veilig Europa

(COM(2014) 154 final)

(2014/C 451/16)

Rapporteur: **José Isaías Rodríguez García-Caro**

De Europese Commissie heeft op 14 maart 2014 besloten het Europees Economisch en Sociaal Comité overeenkomstig artikel 304 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie te raadplegen over de

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Naar een open en veilig Europa

COM(2014) 154 final.

De afdeling Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Burgerschap, die met de voorbereidende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 20 juni 2014 goedgekeurd.

Het Europees Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn op 9 en 10 juli 2014 gehouden 500e zitting (vergadering van 9 juli) onderstaand advies uitgebracht, dat met 85 stemmen vóór en 1 stem tegen, bij 7 onthoudingen, werd goedgekeurd.

1. Conclusies

1.1 Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) vindt dat het beleid inzake vrijheid, veiligheid en recht moet uitgaan van de bescherming van de grondrechten die zijn neergelegd in het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Dit standpunt heeft het Comité al eerder ingenomen en naar voren gebracht in zijn advies betreffende de mededeling van de Commissie over het programma van Den Haag ⁽¹⁾ en later over het programma van Stockholm ⁽²⁾. Het EESC is van mening dat de Europese instellingen er in hun beleidsvoering voor moeten zorgen dat grondrechten en veiligheid met elkaar in evenwicht zijn. Volgens het arrest van het Hof van Justitie van de EU over Richtlijn 2006/24/EG betreffende de bewaring gedurende minstens zes maanden van telecomgegevens van burgers is deze richtlijn ongeldig want in strijd met het evenredigheidsbeginsel, maar het Hof vindt ook dat met het bewaren van gegevens een legitiem doel van algemeen belang wordt gediend.

1.2 Het EESC constateert dat immigranten in Europa steeds vaker te maken krijgen met intolerantie, racisme en xenofobie en dat de bescherming van de grondrechten in sommige lidstaten meer op de achtergrond dreigt te raken. Gelijke behandeling en discriminatiebestrijding vormen de pijlers van het integratiebeleid. Het EESC stelt voor dat er een aparte commissaris komt die wordt belast met het nemen en aanscherpen van maatregelen ter bescherming van de grondrechten, en die deze maatregelen ook onder de aandacht brengt.

1.3 Het EESC vindt eveneens dat de Europese Unie moet streven naar de consolidatie van een internationaal systeem dat immigratie en mobiliteit vergemakkelijkt en reguleert, gebaseerd op de mensenrechtenverdragen van de Verenigde Naties, het Verdrag inzake de rechten van het kind, het Verdrag inzake de bescherming van de rechten van alle migrerende werknemers en hun gezinsleden en de IAO-verdragen.

1.4 Als vertegenwoordiger van het maatschappelijk middenveld is het EESC een partner waarmee rekening moet worden gehouden en die betrokken moet worden in elk stadium van de discussie over „een open en veilig Europa” tussen de Commissie, het Europees Parlement en de Raad.

⁽¹⁾ PB C 65 van 17.3.2006, blz. 120-130

⁽²⁾ PB C 128 van 18.5.2010, blz. 80-88

1.5 Het EESC had graag gezien dat de Commissie met een concreter voorstel was gekomen. Hier wordt een reeks ideeën gepresenteerd waarbij wat meer uitleg en wat meer structuur op hun plaats zouden zijn. Het EESC is voorts van mening dat de Commissie zich in haar mededeling vooral had moeten concentreren op het in kaart brengen van de belangrijkste problemen die een opener en veiliger Europa momenteel in de weg staan.

1.6 Immigranten leveren een positieve bijdrage aan de economische en sociale ontwikkeling van Europa, dat krijgt af te rekenen met grote demografische problemen veroorzaakt door de vergrijzing van de bevolking. De EU maakt een zware economische crisis door en de werkloosheidscijfers zijn hoog, maar op de arbeidsmarkten van verschillende lidstaten is nog steeds vraag naar nieuwe immigranten. Als de crisis eenmaal is bezworen en de economie weer aantrekt, kunnen de structurele problemen die het gevolg zijn van de demografische situatie zich nog sterker doen voelen — zeker wanneer er geen serieus migratiebeleid wordt gevoerd en maatregelen uitblijven.

1.7 De EU zou, op grond van de bepalingen in het Verdrag inzake een gemeenschappelijk beleid op dit vlak, een gemeenschappelijke asielregeling moeten invoeren en de wetgevingen ter zake moeten harmoniseren. De Overeenkomst van Dublin moet worden vervangen door een regeling die meer op solidariteit is gebaseerd en ook rekening houdt met de wensen van asielzoekers.

1.8 Om illegale immigratie en terugkeer op een geloofwaardige manier aan te pakken is doortastend optreden geboden en moeten alle beschikbare middelen worden aangewend tegen de georganiseerde mensensmokkel- en mensenhandelmafia. Het EESC is er stellig van overtuigd dat een betere coördinatie tussen de lidstaten nuttig en noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat de juiste middelen en instrumenten worden ingezet in de strijd tegen criminelen die illegale immigratie mogelijk en makkelijk maken.

1.9 De EU is verantwoordelijk voor de controle van de buitengrenzen, dat wil zeggen de grenzen van de hele Europese Unie binnen het Schengengebied. Om voorrang te geven aan de bescherming van het leven van personen die zich in gevaar bevinden moet Frontex worden omgesmeed tot een Europese grensbewakingsdienst.

1.10 Het EESC stelt voor dat Europol wordt omgevormd tot een door een Europese politieke of rechterlijke overheidsinstantie gecontroleerd Europees agentschap dat meer doet dan louter coördineren, zoals nu het geval is. Europol dient zo snel mogelijk eigen operationele capaciteit te krijgen zodat het — in samenwerking met de politieautoriteiten van de lidstaten — op het gehele EU-grondgebied onderzoek kan doen.

2. Inleiding

2.1 Het programma van Stockholm voor „Een open en veilig Europa ten dienste en ter bescherming van de burger” is pas een paar jaar geleden aangenomen, maar dankzij de uitvoering van enkele van de daarin voorgestelde maatregelen heeft de EU al beleid kunnen ontwikkelen om een opener en veiliger samenleving tot stand te brengen voor iedereen die woont in deze grote ruimte van vrijheid en harmonie die de Europese Unie is. Een Europese Unie waarin we zelfs de geringste vorm van discriminatie, racisme of vreemdelingenhaat niet door de vingers mogen zien.

2.2 Met de versterking van het Schengengebied, het akkoord over een gemeenschappelijk Europees asielstelsel, de verbetering van het gemeenschappelijk visumbeleid, de intensivering van de Europese samenwerking ter bestrijding van die aspecten van de georganiseerde misdaad die het gevaarlijkst zijn voor de mens (terrorisme, mensenhandel, computer-criminaliteit enz.) en de intensivering van de samenwerking met niet-EU-landen op het gebied van migratie is weliswaar een belangrijke stap vooruit gezet, maar dat is nog niet genoeg.

2.3 In een wereld waarin alles steeds nauwer met elkaar verweven en van elkaar afhankelijk is, waar wij constant worden overspoeld door informatie en elke dag voor nieuwe en onvoorspelbare uitdagingen staan, moeten wij de vrijheid en veiligheid op een hoger niveau brengen, zowel voor alle EU-burgers als voor de mensen uit derde landen die graag deel willen uitmaken van onze samenleving en daar een bijdrage aan willen leveren, waardoor zij onze waarden verrijken en hun eigen levensomstandigheden verbeteren.

2.4 Nu het programma van Stockholm ⁽³⁾, waarover het EESC advies moest uitbrengen ⁽⁴⁾, op een eind loopt, wordt het tijd dat wij een antwoord geven op de vraag die in de mededeling van de Commissie wordt gesteld: hoe kunnen wij een open en veilig Europa tot stand brengen?

⁽³⁾ PB C 115 van 4.5.2010

⁽⁴⁾ PB C 128 van 18.5.2010, blz. 80-88

2.5 Het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU) ⁽⁵⁾ heeft de Europese Richtlijn nr. 2006/24/EG ⁽⁶⁾ op 8 april 2014 ongeldig verklaard. Op grond van deze richtlijn waren de lidstaten verplicht om van telecomproviders te eisen dat zij gegevens over elektronische en telefonische communicatie van de burgers ten minste zes maanden bewaren. In de richtlijn is bepaald dat deze gegevens bewaard moeten worden en dat ze voor de bevoegde nationale autoriteiten toegankelijk moeten kunnen zijn. Hiermee vormt de richtlijn naar het oordeel van het HvJ-EU een bijzonder ernstige inmenging in de fundamentele rechten op eerbiediging van het privéleven en op bescherming van persoonsgegevens. Voorts kan het feit dat het bewaren en het latere gebruik van de gegevens gebeurt zonder dat de abonnee of de geregistreerde gebruiker daarover wordt geïnformeerd, bij de betrokkenen het gevoel doen ontstaan dat constant toezicht wordt gehouden op hun privéleven. Het Hof heeft gepreciseerd dat het bewaren van verkeersgegevens (en dus impliciet de richtlijn) een ernstige inmenging betekent in het fundamentele recht op eerbiediging van het privéleven zoals verankerd in artikel 7 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Met het arrest van het HvJ-EU van 8 april 2014 wordt bekrachtigd dat eerbiediging van de rechten en vrijheden van de burgers belangrijk is voor de Europese integratie. Het Hof heeft deze richtlijn weliswaar ongeldig verklaard wegens strijdigheid met het evenredigheidsbeginsel, maar vindt ook dat met het bewaren van gegevens een legitiem doel van algemeen belang wordt gediend.

3. De mededeling van de Commissie

3.1 Deze mededeling is het resultaat van een discussie waaraan alle instellingen en organen die bij dit beleid van de Europese Unie zijn betrokken, hebben deelgenomen. Dat hebben zij gedaan via de conferentie „*Open and Safe Europe: What's next?*”, die in januari 2014 met medewerking van het EESC in Brussel werd georganiseerd, en via een zeer brede openbare raadpleging.

3.2 De mededeling bevat een inleiding, waarin zeer beknopt een beeld wordt geschetst van de vooruitgang die tot dusver met de ambitieuze doelstellingen van het programma van Stockholm is geboekt, en een tweede deel, waarin een reeks politieke prioriteiten wordt besproken.

3.3 De politieke prioriteiten zijn als volgt ingedeeld:

- Een effectief migratie- en mobiliteitsbeleid
- Schengen, visa en externe grenzen
- Een gemeenschappelijk Europees asielsysteem in de praktijk
- Verdere versterking van de totaalaanpak van migratie en mobiliteit (TAMM)
- Een beschermend Europa.

4. Opmerkingen

4.1 Een effectief migratie- en mobiliteitsbeleid

4.1.1 Het EESC heeft zich in de loop der jaren regelmatig uitgesproken over het migratie-, mobiliteits- en integratiebeleid. Wij staan nog steeds achter de uitspraken die in deze adviezen zijn gedaan, en met name achter de daarin geformuleerde voorstellen die nog steeds niet zijn overgenomen. Het EESC is dan ook buitengewoon blij dat de Commissie in haar mededeling voorstelt om de voordelen van migratie en integratie optimaal te benutten, omdat hiermee een onbetwistbare bijdrage kan worden geleverd aan slimme, duurzame en inclusieve groei. Er dient echter op te worden gewezen dat in een Europa waar racistische en xenofobe ideologieën in opmars zijn, *zero tolerance* ten aanzien van dergelijke bewegingen voorop moet staan. Bestrijding van discriminatie, racisme en vreemdelingenhaat moet als een rode draad door alle maatregelen lopen die worden overwogen om de Unie opener en veiliger te maken.

4.1.2 Talent en hooggekwalificeerde werknemers aantrekken, studenten uit niet-EU-landen aantrekken en weten vast te houden zodat zij in de Europese Unie blijven werken, de erkenning van kwalificaties in die landen vergemakkelijken, potentiële emigranten in hun thuisland helpen zodat zij gemakkelijker de Unie binnenkomen — dit zijn allemaal belangrijke maatregelen, die de lidstaten van de Unie in intellectueel en economisch opzicht kunnen helpen verrijken en daarom door het EESC moeten worden gesteund. Daarbij moet echter het volgende in gedachten worden gehouden: het aantrekken van talent en hoogopgeleide werknemers uit derde landen die een grote bijdrage kunnen leveren aan het intellectuele leven en de welvaart is niet hetzelfde als het aantrekken van mensen uit landen die hard werken om een hoger niveau van welvaart en ontwikkeling te bereiken. Het streven om hoogopgeleide personen aan te trekken kan voor de lidstaten van de EU een uitstekende oplossing zijn, maar voor de derde landen een verlies van belangrijk menselijk kapitaal betekenen. De EU moet op dit vlak samenwerken met derde landen in het kader van de mobiliteitspartnerschappen.

⁽⁵⁾ <http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2014-04/cp140054nl.pdf>

⁽⁶⁾ Richtlijn 2006/24/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 betreffende de bewaring van gegevens die zijn gegenereerd of verwerkt in verband met het aanbieden van openbaar beschikbare elektronische communicatiediensten of van openbare communicatienetwerken en tot wijziging van Richtlijn 2002/58/EG, (PB L 105 van 13.4.2006, blz. 54).

4.1.3 Het EESC maakt zich zorgen over de gevolgen die dit streven kan hebben voor de landen die nog volop in ontwikkeling zijn en die hoogopgeleide en geschoolde werknemers nodig hebben om een eind te maken aan hun benarde situatie. Bij het uitstippelen van beleid om talent van buiten de EU aan te trekken moet voorrang worden gegeven aan compenserende maatregelen die ervoor zorgen dat de groei in de landen van herkomst hier geen nadeel van ondervindt. Wat niet vergeten mag worden, is dat de beste oplossing op lange termijn voor mensen uit onderontwikkelde landen die op zoek zijn naar een betere toekomst niet is hen naar de EU te halen, zodat zij hier werk vinden en een beter leven krijgen; het is veel beter dat zij in eigen land aan de slag gaan en hun land helpen een ontwikkelingsniveau te bereiken dat mensen ervan weerhoudt om emigratie als hun enige overlevingskans te zien.

4.1.4 Ook de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken van juni 2007 heeft erkend dat integratie en immigratie onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en elkaar aanvullen. Het EESC heeft in de loop der tijd diverse adviezen uitgebracht over dit onderwerp, waarin het zijn standpunt heeft uiteengezet. Vooral in deze economisch moeilijke tijden moet er nog eens op worden gewezen dat „gelijke behandeling en discriminatiebestrijding de pijlers van het integratiebeleid vormen”. Deze aanbeveling is afkomstig uit het verkennend advies over „De integratie van arbeidsmigranten” ⁽⁷⁾, dat het EESC in 2010 heeft uitgebracht. Dit advies is nog helemaal actueel en daarom wordt de inhoud ervan verwerkt in het onderhavige advies.

4.1.5 Het Europees Integratieforum is een uitstekend platform van maatschappelijke organisaties en immigranten. Het EESC bevestigt nog eens dat het zich samen met de Commissie wil blijven inzetten voor dit forum en voor de ontwikkeling van de Europese integratie-agenda.

4.1.6 Om illegale immigratie en terugkeer op een geloofwaardige manier aan te pakken is doortastend optreden geboden en moeten alle beschikbare middelen worden aangewend tegen georganiseerde criminele netwerken die mensen als lucratieve handelswaar gebruiken door hen via illegale kanalen de EU binnen te smokkelen, tegen mensenhandelaren die vrouwen seksueel exploiteren en tegen ondernemers die illegalen op slavernijachtige wijze uitbuiten. Hierbij moet worden gewaarborgd dat de slachtoffers beschermd worden door het internationaal humanitair recht en de Europese mensenrechtenverdragen; het gaat hier immers om kwetsbare groepen die speciale bescherming nodig hebben. Wij zijn er stellig van overtuigd dat een betere coördinatie tussen de lidstaten nuttig en noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat de juiste middelen en instrumenten worden ingezet in de strijd tegen criminelen die illegale immigratie mogelijk en makkelijker maken.

4.1.7 Het EESC is voorstander van samenwerking met derde landen waar het gaat om het vinden van een reguliere, humanitaire oplossing voor de terugkeer naar het land herkomst van mensen die op illegale wijze een van de EU-lidstaten zijn binnengekomen. Het onderschrijft de aanbevelingen van de Internationale Organisatie voor migratie (IOM), waarin hulp bij vrijwillige terugkeer wordt bepleit.

4.1.8 Hiertoe moet een beleid van samenwerking met de landen van sub-Saharisch Afrika, het zuidelijke Middellandse Zeegebied en het Midden-Oosten worden ontwikkeld dat minstens vergelijkbaar is met het beleid dat ten aanzien van Europese niet-EU-landen en Aziatische landen wordt gevoerd. Spanje, Griekenland, Italië, Cyprus en Malta gaan gebukt onder het zware juk van illegale migratie uit dit deel van de wereld via de Middellandse Zee en de Balkan. Dit leidt tot het soort tragische situaties dat we gezien hebben voor de kust van Lampedusa en dat met alle mogelijke middelen moet worden voorkomen. Het EESC verzoekt de Commissie en de Raad ervoor te zorgen dat de Europese Unie zich meer aantrekt van een probleem dat de hele Unie aangaat — en dus ook alle lidstaten, en niet alleen de lidstaten langs de buitengrenzen — door meer oplossingen aan te dragen en landen minder met de vinger te wijzen.

4.1.9 Na de ramp bij Lampedusa in oktober 2013 is de Taskforce voor het Middellandse Zeegebied opgericht. Over de werkzaamheden van deze taskforce verscheen een mededeling ⁽⁸⁾, waarin een vijftal actielijnen op korte, middellange en lange termijn werd voorgesteld, die aansluiten bij de prioriteiten van de Commissiemededeling waarover dit advies gaat. Het is van cruciaal belang dat kortetermijnacties worden aangevuld met maatregelen op lange termijn om de dieperliggende oorzaken van onvrijwillige migratie aan te pakken (armoede, schendingen van de mensenrechten, conflicten, gebrek aan economische kansen, slechte arbeidsomstandigheden, werkloosheid, enz.).

4.1.10 Niet-reguliere migratie is een levensgevaarlijke onderneming voor migranten uit sub-Saharalanden en wordt effectiever bestreden in de landen van herkomst dan tijdens de reis en/of in het land van aankomst. Het EESC zal alle maatregelen steunen die actie in het land van herkomst mogelijk maken, zoals besluitvaardiger optreden in humanitaire crisissituaties, de levensomstandigheden in de landen van herkomst verbeteren en met name datgene doen wat al zo vaak is gezegd maar nooit is gedaan bij het zien van honderdduizenden of miljoenen mensen die wanhopig hun land verlaten.

⁽⁷⁾ PB C 354 van 28.12.2010, blz. 16-22

⁽⁸⁾ COM(2013) 869 final.

4.2 Schengen, visa en externe grenzen

4.2.1 Als mensen al ergens aan denken wanneer zij de naam 'Schengen' horen, dan is het wel het vrije verkeer van personen in de landen die dit verdrag hebben ondertekend. Het recht van vrij verkeer en vrije vestiging voor EU-burgers is een recht dat in de Verdragen is vastgelegd en wordt beschermd. Het gemeenschappelijk visumbeleid uitvoeren en flexibeler maken, elke aanvraag afzonderlijk beoordelen zonder vooroordelen op grond van de nationaliteit, visacentra oprichten in het Schengengebied, de lijst van landen waarvoor een visum is vereist herzien. Al deze aspecten zijn belangrijk en moeten door middel van gezamenlijke actie meer aandacht krijgen en in praktijk worden gebracht.

4.2.2 Het EESC vreest echter, mede gezien de maatregelen die in sommige lidstaten zijn genomen, dat de lidstaten het voor mensen uit derde landen niet gemakkelijker gaan maken om de Unie binnen te komen, als er tegelijkertijd al lidstaten zijn die ermee dreigen om onderdanen van andere EU-landen uit te zetten omdat ze geen werk hebben, of om hun simpelweg de toegang te ontfemen. Het EESC betreurt dat EU-burgers zich niet altijd en overal vrij kunnen verplaatsen binnen de Unie, en dat het daarom niet geloofwaardig is dat onderdanen van derde landen dat wél kunnen.

4.2.3 Met betrekking tot de buitengrenzen van de Europese Unie vraagt het EESC zich af of de maatregelen die de EU neemt om de zuidelijke en oostelijke grens van de Unie te helpen beschermen wel zijn afgestemd op de actuele situatie. Daarom is de vraag gerechtvaardigd of geïntegreerd beheer van de buitengrenzen, ondanks de grotere rol van Frontex als gevolg van de wijziging van Verordening (EG) nr. 2007/2004 van de Raad, thans wel mogelijk is in de EU. Het EESC herhaalt nog eens wat het in zijn advies ⁽⁹⁾ over het voorstel tot wijziging van deze verordening heeft aanbevolen, nl. dat Frontex zich moet ontwikkelen tot een Europese grensbewakingsdienst die over een Europees korps van grensbewakers beschikt.

4.2.4 Het „Pakket Slimme Grenzen”, waarover het EESC advies heeft uitgebracht ⁽¹⁰⁾, omvat een programma voor geregistreerde reizigers (RTP), dat reizigers die vaak vanuit derde landen naar de EU reizen de mogelijkheid biedt om gebruik te maken van vereenvoudigde grenscontroles nadat zij zich vooraf hebben laten screenen en keuren, en een *entry-exit*-systeem (EES), dat de tijd en plaats van in- en uitreis zal registreren van onderdanen van derde landen die naar de EU reizen. Hierdoor zullen de grenscontroleprocedures voor vreemdelingen die naar de EU reizen, worden versneld, vereenvoudigd en verbeterd. Het EESC is voorstander van de uitvoering van dit pakket, omdat het ervan overtuigd is dat de introductie van nieuwe technologieën een moderner beheer van de grenzen van de Unie mogelijk maakt. Daarom dringt het er bij de Europese instellingen op aan om vaart te zetten achter de wettelijke instrumenten die de snelle toepassing van deze technologieën mogelijk maken.

4.3 Een gemeenschappelijk Europees asielsysteem

4.3.1 Wij zijn van mening dat er belangrijke vooruitgang is geboekt met de totstandbrenging van een wettelijk kader in de Unie dat het voor mensen die bescherming nodig hebben gemakkelijker maakt om asiel te krijgen, omdat het de besluitvorming over asielverlening versnelt en betrouwbaarder maakt. Desondanks, en voor wat de omzetting van EU-wetgeving in nationale wetgeving en de toepassing ervan betreft, wil het EESC teruggrijpen naar wat het in zijn advies ⁽¹¹⁾ over de Commissiemededeling „Asielbeleidsplan — Een geïntegreerde aanpak van bescherming in de hele EU” ⁽¹²⁾ heeft opgemerkt. Met betrekking tot de toepassing van de asielwetgeving in de lidstaten zei het EESC het volgende: „De EU moet gemeenschappelijke wetgeving opstellen zonder het beschermingspeil te verlagen. Bijgevolg is het zaak dat de lidstaten met onvoldoende beschermingsniveaus hun wetgeving veranderen. Het zal voor de lidstaten altijd wel enigszins mogelijk blijven om de asielwetgeving van de EU naar eigen inzicht toe te passen, maar het EESC kan zich alleen vinden in EU-wetgeving die een hoge mate van bescherming garandeert en de speelruimte van de lidstaten beperkt, omdat de tot dusverre bestaande speelruimte een correcte toepassing van de wetgeving in de weg staat.”

4.3.2 Het gemeenschappelijk Europees asielstelsel moet worden geconsolideerd om er zeker van te zijn dat alle landen dezelfde criteria hanteren en om asielzoekers rechtszekerheid te garanderen. Solidariteit tussen de lidstaten is wellicht een van de aspecten waar nog werk aan de winkel is. Het kan voorkomen dat een lidstaat, om allerlei redenen, onder grote druk komt te staan. In dat geval is, net als in het geval van de bescherming van de buitengrenzen, méér Europa dringend gewenst.

⁽⁹⁾ PB C 44 van 11.2.2011, blz. 162-166

⁽¹⁰⁾ PB C 271 van 19.9.2013, blz. 97

⁽¹¹⁾ PB C 218 van 11.9.2009, blz. 78

⁽¹²⁾ COM(2008) 360 final.

4.3.3 Mede gezien de ervaringen en resultaten op het gebied van illegale migratie is het echter de vraag of meer solidariteit en gedeelde verantwoordelijkheid op dit vlak in de huidige omstandigheden wel mogelijk is. Daarom, en om antwoord te geven op de vraag hoe solidariteit en gedeelde verantwoordelijkheid tussen de lidstaten kunnen worden gestimuleerd, zijn wij het met de Commissie eens wanneer zij zegt dat de hervestiging van personen in landen die minder onder druk staan en het delen van opvangplaatsen het overwegen waard zijn. Zoals het EESC ook al opmerkte in zijn initiatiefadvies over niet-reguliere immigratie over zee in de Euro-mediterrane regio ⁽¹³⁾ is dit „geen kwestie van solidariteit, maar van verantwoordelijkheid nemen door alle lidstaten, die de lasten ten gevolge van niet-reguliere immigratie verdelen.”

4.3.4 Met betrekking tot de opvang van grote aantallen mensen in crisissituaties, zoals in het geval van Syrië, en het verwerken van asielaanvragen met behulp van flexibeler instrumenten, zoals bepleit door de Commissie in haar mededeling, mogen wij niet vergeten dat het EESC eerder zijn steun heeft betuigd aan de invoering van een gemeenschappelijke asielprocedure die een einde maakt aan de wildgroei van uiteenlopende regelingen in de lidstaten ⁽¹⁴⁾. De flexibiliteit waar de Commissie het over heeft zou alleen voor tijdelijke bescherming mogen gelden: de autoriteiten moeten beter hun best doen om aanvragen in behandeling te nemen van mensen die écht asiel nodig hebben en om deze niet op één hoop te gooien met frauduleuze aanvragen.

4.4 Verdere versterking van de totaalaanpak van migratie en mobiliteit

4.4.1 Migratiebewegingen van mensen worden niet altijd ingegeven door het verlangen naar een betere toekomst. Instabiliteit, politieke onrust, klimaatverandering en tal van andere factoren hebben er in de loop der eeuwen toe geleid, en doen dat nog steeds, dat grote groepen mensen huis en haard verlaten. Wat migratiestromen in het verleden onderscheidt van de hedendaagse bewegingen is dat de grondrechten van alle mensen worden gewaarborgd en gerespecteerd. Daarom moet de Europese Unie, de grootste ruimte van vrijheid en veiligheid in de wereld, samenwerken met de landen van herkomst om ervoor te zorgen dat de migratie ordelijk verloopt, de rechten van de burgers van die landen in acht worden genomen en zij uit handen blijven van de georganiseerde criminele netwerken van mensenhandelaren.

4.4.2 In zijn advies ⁽¹⁵⁾ over de totaalaanpak van migratie en mobiliteit ⁽¹⁶⁾ zegt het EESC dat het zich kan vinden in „de Totaalaanpak van Migratie en Mobiliteit (TAMM) die het immigratie- en asielbeleid nauw verbindt met het buitenlands beleid van de EU”. Het EESC heeft zijn standpunt in dezen diverse malen kenbaar gemaakt en blijft pleiten voor een steeds nauwer verband tussen de interne en de externe dimensie van het migratie- en mobiliteitsbeleid en voor meer coherentie tussen het immigratie- en asielbeleid van de EU enerzijds en het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid anderzijds.

4.5 Een beschermend Europa

4.5.1 De interneveiligheidsstrategie van de EU, die in 2010 werd goedgekeurd, voorziet in gezamenlijke actie om de belangrijkste veiligheidsproblemen aan te pakken. Zij is gebaseerd op vijf strategische doelstellingen, die weliswaar nog steeds van kracht zijn, maar zouden moeten worden herzien en aangepast om te kunnen inspelen op de uitdagingen van de volgende vijf jaar; om de resultaten te bestendigen en verdere vooruitgang te boeken moeten synergieën met andere belangrijke gebieden worden gestimuleerd.

4.5.2 Het EESC is het met de Commissie eens dat het ontmantelen van internationale criminele netwerken die in de Unie actief zijn tot de prioriteiten van alle lidstaten moet behoren, en dat de coördinatie van de inspanningen om dit te bewerkstelligen een EU-doelstelling moet zijn. Georganiseerde misdaad is altijd een stap voor op de wettelijke maatregelen en de politie. De internationalisering van de georganiseerde misdaad vergt meer samenwerking tussen de landen, die intensief moet worden gecoördineerd door de Europese Unie.

4.5.3 Wij mogen niet toestaan dat criminele netwerken hun ontmanteling voorkomen of vertragen door gebruik te maken van mazen in de wet, de politie om de tuin te leiden of door juridisch getouwtrek. Als criminaliteit geen grenzen kent, dan moeten ook de grenzen voor de rechtspraak binnen de Unie zo snel mogelijk worden geslecht. Het EESC vindt dat wij het ons niet kunnen permitteren om een wereldwijde aanpak van georganiseerde misdaad te blijven uitstellen.

⁽¹³⁾ PB C 67 van 6.3.2014, blz. 32

⁽¹⁴⁾ PB C 218 van 11.9.2009, blz. 78

⁽¹⁵⁾ PB C 191 van 29.6.2012, blz. 134

⁽¹⁶⁾ COM(2011) 743 final.

4.5.4 Het EESC denkt dat training en informatie op zich niet voldoende zijn om criminele netwerken de pas af te snijden en pleit er dan ook voor om, zonder het Europees opleidingsprogramma voor wetshandhavingsfunctionarissen stop te zetten, Europol eventueel om te vormen tot een operationele onderzoekspolitie die bevoegd is om in de hele Unie grensoverschrijdende georganiseerde misdaad aan te pakken, vooral in het geval van mensenhandel, m.a.w. om de coördinerende taken van Europol op te waarderen tot volwaardig operationeel optreden. In dit verband dient te worden gewezen op de aanbeveling die in het verkennend advies over „De deelname van het maatschappelijk middenveld aan de bestrijding van georganiseerde misdaad en terrorisme”⁽¹⁷⁾ werd gedaan en die luidde als volgt: „Het EESC stelt voor dat Europol wordt omgevormd tot een door een Europese politieke of rechterlijke overheidsinstantie gecontroleerd Europees agentschap dat meer doet dan louter coördineren, zoals nu het geval is. Europol dient zo snel mogelijk eigen operationele capaciteit te krijgen zodat het — in samenwerking met de politieautoriteiten van de lidstaten — op het gehele EU-grondgebied onderzoek kan doen.”

4.5.5 Voortdurend doelstellingen, plannen en projecten op lange termijn bedenken kan ertoe leiden dat de burgers afhaken omdat ze geen woorden maar daden willen. Ook op deze terreinen, die zo belangrijk zijn voor het dagelijks leven van mensen, moeten we voor meer flexibiliteit en minder bureaucratie zorgen omdat de eurosceptis anders alleen maar toeneemt.

4.5.6 Uit het laatste verslag van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over de strijd tegen corruptie in de Europese Unie blijkt dat corruptie een probleem op Europese schaal blijft. Machtsmisbruik voor persoonlijk gewin moet worden tegengegaan en bestraft, vooral wanneer georganiseerde misdaad in het spel is. Het EESC staat vierkant achter samenwerking tussen de instellingen en met de lidstaten om dit probleem, dat de geloofwaardigheid van ons politieke systeem aantast, met wortel en tak uit te roeien.

4.5.7 Het EESC zal alle mogelijke wettige en democratische initiatieven steunen die worden genomen om terrorisme te voorkomen en radicalisering en rekrutering tegen te gaan. In de hele Unie en daarbuiten moet dan ook worden ingezet op wettige en democratische maatregelen die voorkomen dat jonge mensen worden geïndoctrineerd en lid worden van extremistische bewegingen of partijen die hen aanzetten tot terroristische praktijken. Om onze individuele en collectieve veiligheid te waarborgen moeten alle risico's in kaart worden gebracht en alle broeinesten van extremistische ideeën worden opgespoord. Er moet een vrije informatiestroom zijn op dit gebied, zodat radicalisering en rekrutering vroegtijdig worden ontdekt en met behulp van strenge maatregelen in de kiem kunnen worden gesmoord. In verband hiermee wil het EESC nogmaals wijzen op de aanbevelingen die het in zijn advies over de mededeling van de Commissie „Het terrorismebestrijdingsbeleid van de EU: belangrijkste resultaten en nieuwe uitdagingen” heeft gedaan.

4.5.8 Wij mogen niet vergeten dat terrorisme niet alleen van buiten kan komen, maar ook binnen onze grenzen kan ontstaan, zoals de recente geschiedenis van Europa aantoont. Daarom moeten wij voorkomen dat de radicalisering en het extremistisch geweld tijdens straatprotesten in Europese steden toekomstige activiteiten van uitgesproken terroristische groeperingen in de hand werken. Straatgeweld kent geen grenzen en in veel gevallen kunnen vechtersbazen vrij van het ene land naar het andere reizen en zich bij elke betoging, waar dan ook, aansluiten. Het EESC vindt het dan ook belangrijk dat er meer samenwerking komt tussen de politiediensten van de verschillende lidstaten, teneinde gewelddadige groepen, die zich later mogelijkterwijs aansluiten bij terroristische groeperingen, op te sporen en te berechten.

4.5.9 Het EESC spreekt zijn steun uit voor de maatregelen die worden genomen om de internetveiligheid voor burgers en bedrijven te verbeteren. Gezien de verwachte toename van de internetcriminaliteit verdienen de maatregelen die door de Europese Unie worden genomen om cybercriminaliteit te bestrijden alle mogelijke steun. Door samenwerking met niet-EU-landen moet het ook mogelijk worden om de internationale misdaad, die zich van nature niets aantrekt van grenzen, ook internationaal aan te pakken. Ook hier is preventie van cruciaal belang, om te voorkomen dat cybercriminelen de dienst gaan uitmaken bij de toepassing van nieuwe technologieën. Het Europees Centrum voor de bestrijding van cybercriminaliteit moet, ondanks het feit dat het nog maar pas is opgericht, meer mensen en middelen tot zijn beschikking krijgen.

4.5.10 Het EESC kan, als vertegenwoordiger van het maatschappelijk middenveld van de EU, niet begrijpen waarom er nog steeds EU-lidstaten zijn die het Verdrag inzake cybercriminaliteit van de Raad van Europa niet hebben geratificeerd.

4.5.11 In een Europa dat naast andere vrijheden de vrijheid van personen en goederen hoog in het vaandel draagt, moet het vergroten van de veiligheid via grensbeheer een gemeenschappelijke beleidsmaatregel worden die de veiligheid van alle burgers in de Unie waarborgt. Om het vrije verkeer van goederen die langs een douanepost zijn binnengekomen te kunnen garanderen, zijn goede gemeenschappelijke instrumenten nodig die voor een efficiënt beheer van de buitengrenzen zorgen, m.a.w. die ervoor zorgen dat er langs de grens niet met verschillende maten wordt gemeten.

⁽¹⁷⁾ PB C 318 van 23.12.2006, blz. 147

4.5.12 Als zich een ernstige situatie voordoet, dan wordt er al gezamenlijk opgetreden, ook zonder officiële regeling. Dan nemen individuele burgers zelf spontaan het initiatief om hulp te bieden, zonder dat een autoriteit hen daar om vraagt. Maar gecoördineerde actie en een gemeenschappelijke reactie op crisissituaties en rampen hebben toegevoegde waarde: zij vergroten immers de doeltreffendheid en doelmatigheid van het optreden in dergelijke situaties.

4.5.13 Het EESC is het met de Commissie eens wanneer zij stelt dat de Europese interne veiligheid ook vereist dat er buiten de EU-grenzen, d.w.z. in een internationale context, wordt opgetreden. Op alle terreinen die te maken hebben met vrijheid en veiligheid is samenwerking tussen de lidstaten en derde landen van groot belang, willen wij blijven streven naar een betere en rechtvaardiger wereld, waarin georganiseerde misdaad en terrorisme onze met veel pijn en moeite verworven vrijheden en rechten niet in gevaar brengen.

Brussel, 9 juli 2014.

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Henri MALOSSE
